

Beresteczko: POST SCRIPTUM

Берестечко: POST SCRIPTUM

Триста сześcідзiesiąт лат temu поля под Берестечком zostały obficie zroszone ludzką krwią. „Nienawiść wrosła w serca i zatrula krew pobratymczą” – tak opisywał te czasy nieśmiertelny Sienkiewicz. 28 czerwca 1651 roku rozpoczęła się jedna z największych bitew XVII-wiecznej Europy, która była przełomowym etapem walk w czasie wojen kozackich.

Potocznie uważa się, że wojnę polsko-kozacką zapoczątkował Bohdan Chmielnicki, szlachcic, syn podstarościego czehryńskiego, pisarz wojska zaporoskiego. Zlekceważony przez polskiego króla odmową uregulowania prywatnego zatargu z Danielem Czaplinskim poczuł się urażony na własnej ambicji i wznęcił bunt wiosną 1648 r. Powstanie Chmielnickiego, który został obrany hetmanem zaporoskim, wstrząsnęło podstawami Rzeczypospolitej. Z perspektywy czasu możemy powiedzieć, że powodem buntu kozackiego głównie był czynnik społeczno-ekonomiczny. Dla Rzeczypospolitej brak dowództwa wojskiem koronnym, zawrócenia polityczne wywołane śmiercią Władysława IV spowodowały utratę kontroli nad większością obszarów Ukrainy. Wojska kozacko-tatarskie podchodziły aż pod Lwów i Zamość.

Dotkliwie klęski poniosło wojsko polskie pod Żółtymi Wodami, Korsuniem i Piławcami. Natarcie kozacko-tatarskie zostało dopiero zatrzymane przez heroiczny obronę Zbaraża. Pod Beresteczkiem, stojący na czele polczonych sił litewsko-polskich nowo obrany król Jan Kazimierz, zagroził drogę Kozaczyźnie idącej na podbój Rzeczypospolitej.

Zwycięstwo odniesione na polach beresteczkich było olbrzymie, lecz nie potrafiło zatrzeć skutków poprzednich klęsk i nie miało decydującego wpływu na dalsze dzieje. Krwawe zmagania trwały nadal. Wielu ludu zginęło w tych zmaganiach a Ukraina jeszcze przez wiele lat pustoszona była przysłowiowym ogniem i mieczem. „Opustoszała Rzeczpospolita – pisał Sienkiewicz – opustoszała Ukraina.

Триста шістьдесят років тому поля під Берестечком були Трясно скоплені людською кров'ю. «Ненависть вросла у серця і отруїла кров побратимів», – так описував тодішні часи безсмертний Сенкевич. 28 червня 1651 року розпочалася одна із найбільших битв Європи XVII століття, яка була переломним моментом боротьби під час козацьких воєн.

Нині вважається, що польсько-козацьку війну розпочав Богдан Хмельницький, шляхтич, син чигиринського підстарости, писар Запорізького війська. Ображений відмовою польського короля врегулювати особистий конфлікт із Даніелем Чаплинським, відчув кривду, нанесену власним амбіціям, і підняв бунт навесні 1648 року. Повстання Хмельницького, котрий був обраний запорізьким гетьманом, похитнуло основи Речі Посполитої. У часовій перспективі можемо ствердити, що причиною козацького бунту, в основному, був суспільно-економічний чинник. Для Речі Посполитої відсутність керівництва над коронним військом, політичні заворушення, викликані смертю Владислава IV, призвели до втрати контролю над більшістю території Украї-

ни. Козацько-татарські війська підходили аж під Львів та Замость.

Польське військо зазнало дошкульних поразок під Жовтими Водами, Корсунем і Пилявцями. Козацько-татарський наступ був затриманий завдяки героїчній обороні Збарожа. Новообраний король Ян Казиміж, стоячи під Берестечком на чолі об'єднаних литовсько-польських сил, загордив дорогу козащині, що йшла на завоювання Речі Посполитої.

Перемога, здобута на берестецьких полях, була величезною, однак не змогла послабити наслідків попередніх поразок і не мала вирішального впливу на подальші події. Криваві змагання продовжувалися і надалі. Багато людей загинуло у цих війнах і Україну протягом багатьох років спустошували вогнем і мечем.

Познанський Червень Poznański Czerwiec

1956 рік став початком довгої польської дороги до відновлення повної незалежності.

Rok 1956 to początek długiej polskiej drogi do odzyskania pełnej niepodległości.

str. 2

Забута мелодія польської мазурки Zapomniana melodia polskiego mazura

Польща для неї – це якась нездійсненна мрія.

Dla niej Polska to jakieś niezrealizowane marzenie.

str. 4

Дні української культури в Щецині Dni Kultury Ukraińskiej w Szczecinie

Народні мелодії та пісні змусили наших земляків та поляків пройтися незвичайною енергетикою українського народного мистецтва.

Nasze wspólne hasło: „Drogi Melodie i pieśni ludowe w pełni nieszykłą energią ukraińskiej sztuki ludowej nie tylko naszych rodaków, lecz także Polaków.

str. 6

Від торгівлі людьми здебільшого страждають жінки Wskutek handlu ludźmi cierpią przeważnie kobiety

За даними ОБСЄ в Україні щороку понад 30 тисяч людей стає жертвами торгівлі людьми.

Według danych OBWE na Ukrainie co roku ponad 30 tysięcy osób staje się ofiarami handlu ludźmi.

str. 7

Про розстріл у Луцькій в'язниці 1941 року O rozstrzelaniu w łuckim więzieniu w 1941 roku

Часто, проводячи пошук з метою розкрити одну таємницю, випадково відкриваєш іншу.

Często prowadząc poszukiwania w celu ujawnienia jednej tajemnicy przypadkowo odkrywasz inną.

str. 10

Наш передплатний індекс: 49053

(Zakończenie. Początek na str.1)

Wilcy wyli na zgłuszczach dawnych miast i kwitnąć niegdys kraje były jakby wielki grobowiec (...).

W tej wielkiej wojnie nie było zwycięzcy - przegrali wszyscy. Przegrała Rzeczpospolita, przegrali Kozacy i ambitny Chmielnicki. 18 stycznia 1654 roku w Perejasławiu hetman zaporoski Bohdan Chmielnicki i Rada Kozacka, podpisując ugodę z Carską Rosją, Chmielnicki w imieniu Kozackiej zaprzysiął carowi w cerkwi wiernie poddaństwo i otrzymał dekret na atamana, jako dowód carskiej łaski.

Car Rosji z dynastii Romanowich Aleksei I Michajłowicz w dniu 27 marca 1654 roku wydał przywilej dla wojska zaporoskiego, w któ-

rym nie ma żadnej mowy o samostanowieniu i samodzielności. Zaporozże zostaje włączone pod administrację rosyjską.

Sprawa kozacka była w zasadzie rozstrzygnięta. Lud wracał do pańszczyzny, Kozacy zajmowali stanowiska wyróżnionej szlachty. Ich prawa i wolności były zależne od łaski despotycznego carskiego rządu. Rzeczpospolita traciła Ukrainę. Ten piękny i bogaty przed wojną kraj dostawał się pod długowieczne moskiewskie panowanie.

Kozacka straciła to, co Kozacy najbardziej kochali - Wolność.

Walenty WAKOLUK

(Zakończenie. Początek na 1-й сторінці)

«Спустошено Річ Посполиту, - писав Сенкевич, - спустошено Україну. Вовки вили на згагидах колишніх міст, а колись квітучі краї були, немов велика гробниця (...)».

У цій великій війні не було переможця - прогнали усі. Програла Річ Посполита, прогнали козаки та ambitний Хмельницький із Козацькою радою, підписуючи договір із царською Росією. Хмельницький від імені козаків присягнув цареві у церкві про вірне подданство і отримав декрет на отамана, як доказ царської ласки.

Російський цар із династії Романових Олексій I Михайлович 27 березня 1654 року видає привілеї для Запорізького війська, в

якому не може бути й мови про самовизнання і самостійність. Запоріжжя віддавалося під російське панування.

Козацька справа, в основному, була вирішена. Народ повертався до панщини, козаки займали становище підкореної шляхти. Їх права і воля залежали від ласки деспотичного царського уряду. Річ Посполита втрачала Україну. Цей красивий і багатий перед війною край попав під довговічне московське панування.

Козаччина втратила те, що найбільше любили козаки - Волю.

Валентин ВАКОЛУК

P.S. W latach 1910-1914 staraniem władz rosyjskich powstał pod Beresteczkiem obiekt wspaniały potocznie „Kozackie Mogiły”. Całość tego memorialnego kompleksu tworzą cerkwie św. Michała i św. Grzegorza i dzwonnica a także były klasztorny budynek, w którym obecnie znajduje się muzeum. Idea powstania tego kompleksu daleka była od zasad chrześcijańskiej służby i moralności. Jego głównym zadaniem było utrwalenie w społeczeństwie ukraińskim antypolskich nastrojów, wzmocnienie jednostronnej prorosyjskiej wizji stosunków polsko-ukraińskich i wpajanie pokoleniom Ukraińców przekonania o dobrodziejstwach sojuszu z Moskwą. Carskim władzom, a później i sowieckim, nie i przyszło do głowy postawić w Baturynie chociaż by drewniany krzyż pomordowanym przez wojsko rosyjskie Ukraińcom.

Niepodległe europejskie państwa takie jak Ukraina i Polska, które mają wiele wieków wspólnej historii, mają obecnie możliwość zmiany formatu beresteczkowskiej martyrologii i zamknięcia tego smutnego dla obu narodów rozdziału Historii. Nadszedł już najwyższy czas, żeby pod Beresteczkiem - na pozomie - prezydentów obu naszych Państw podać sobie ręce i odmówić wspólnie Modlitwę za Poległych. Powinniśmy wspominać to pole walki jako przykład ludowego porzekadła - „Gdzie dwóch się bije tam trzeci korzysta”.

Konferencja z okazji 360 rocznicy bitwy pod Beresteczkiem

Okazją do spotkania naukowców z Polski i Ukrainy stała się przypadająca w czerwcu 360 rocznica bitwy, która była jednym z największych zwycięstw militarnych armii Rzeczypospolitej i jednocześnie emblematyczną klęską wojsk kozackich.

W dniach 6-7 czerwca miała miejsce w Łucku międzynarodowa konferencja historyczna pod tytułem „Bitwa pod Beresteczkiem 1651 - w historii Polski i Ukrainy”. Organizatorami tej imprezy były Konsulat Generalny RP w Łucku i Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Lesi Ukrainki. W konferencji udział wzięli historycy z uczelni z Warszawy, Krakowa, Lublina oraz Łucka, Lwowa, Kijowa i Czerniowiec. Referaty dotyczyły uwarunkowań i skutków starcia pod Beresteczkiem a także recepcji tego wydarzenia w literaturze, kulturze i historiografii obu narodów.

Obrazy odbywały się w salach Wydziału Historycznego Uniwersytetu im. Lesi Ukrainki, w obecności licznej grupy studentów i osób za-

interesowanych historią ruchu kozackiego. Po zakończeniu sesji plenarnej odbył się panel dyskusyjny będący okazją do wymiany poglądów i omówienia spornych kwestii. Drugiego dnia konferencji jej uczestnicy udali się pod Beresteczko, gdzie zwiedzili pole bitwy i memorialny kompleks wraz z muzeum.

Była to już kolejna wspierana przez Konsulat inicjatywa wspólnej refleksji naukowej nad ważnymi wydarzeniami z dziejów relacji polsko-ukraińskich. Wzorem poprzednich projektów także w tym przypadku planowane jest wydanie materiałów pokonferencyjnych w formie dwujęzycznej publikacji.

MW

Конференція з нагоди 360-річчя битви під Берестечком

Приводом для зустрічі польських і українських вчених стала 360-та річниця битви, яка була однією з найбільших військових перемог армії Речі Посполитої і одночасно символічною поразкою козацького війська.

6-7 червня у Луцьку відбулася Міжнародна конференція "Битва під Берестечком 1651 року в історії Польщі та України". Організаторами заходу виступили Генеральне консульство RP у Луцьку та Волинський національний університет імені Лесі Українки. У конференції взяли участь історики з університетів Варшави, Кракова, Люблина, Луцька, Львова, Києва та Чернівців. Доповіді присвячувалися передумовам та наслідкам битви під Берестечком, а також висвітленню цієї події у літературі, культурі та історіографії обох народів.

Конференція проходила в залах історичного факультету ВНУ ім. Лесі Українки в

присутності великої кількості студентів і осіб, зацікавлених історією козацького руху. Після завершення пленарної сесії відбулися дискусії, що стали нагодою для обміну думками та обговорення спірних питань. На наступний день учасники конференції вирушили під Берестечко, де відвідали поле битви і меморіальний комплекс із музеєм.

Це була ще одна ініціатива спільного наукового аналізу важливих подій з історії польсько-українських взаємин, яку підтримало консульство. Як і в попередніх проектах, планується двомовне видання матеріалів конференції.

BM

Poznański Познанський Czerwiec Червень

Rok 1956 to początek długiej polskiej drogi do odzyskania pełnej niepodległości, na której były takie daty zwrotne w polskiej historii jak 1968, 1970, 1976, 1980, 1981.

55 lat temu 28 czerwca 1956 roku w Polsce odbył się pierwszy masowy bunt społeczny przeciwko systemowi komunistycznemu. Obecnie jest on uznawany za pierwsze w historii PRL-u wystąpienie społeczeństwa przeciwko władzom komunistycznym.

Po śmierci Stalina w 1953, II Zjeździe PZPR w 1954 r., nagłej śmierci przewodniczącego PZPR Bolesława Bieruta w Polsce zapowiadały się zmiany polityczne i gospodarcze. Jednak nowe kierownictwo szybko zapomniało o swoich obietnicach. W tej sytuacji opinia publiczna domagała się odpowiedzi na pytanie, dlaczego, mimo ogromnych wysiłków i starań poziom życia nadal utrzymywał się na niskim poziomie.

Bezpośrednią przyczyną wzbuchu niezadowolenia w Poznaniu była nieprawidłowość w naliczaniu wynagrodzenia, nierealnie wskaźniki wzrostu produkcji i wydajności oraz bardzo złe warunki pracy w zakładach Apogeu niezadowolenia społecznego nastąpiło w zakładach

Hipolit Cegielski Poznań (wówczas Zakłady Przemysłu Metalowego im. J. Stalina). Żaloga Cegielskiego od 1954 r. zgłaszała niezadowolenie w sprawie pobieranego podatku od więcej zarabiających przodowników pracy, niskich płac, złych warunków pracy, niesprawiedliwego rozdziału mieszkań, ciągłych braków surowców. Do Warszawy wysłano petycję, listy i delegacje, doszło nawet do uzgodnień z Ministerstwem Przemysłu Maszynowego i KC PZPR (zwalaszca o podniesieniu płac i polepszeniu warunków pracy). Ale minister Przemysłu Maszynowego podczas masówki w Poznaniu wycofał się częściowo z uzgodnień z robotnikami. W tej sytuacji 28 czerwca doszło w Poznaniu do wystąpień robotniczych. Robotnicy rozpoczęli pochód, żądając wolności i chleba. Do nich dołączyli pracownicy innych fabryk. W manifestacji wzięło udział blisko 100 tysięcy osób.

Przeciw robotnikom zostało wysłane wojsko, łącznie 10

tysięcy żołnierzy, około 400 czołgów, blisko 30 transporterów opancerzonych. Liczby ofiar wśród ludności cywilnej nie podawano oficjalnie. Według wstępnych szacunków zginęło ok. 75 osób. Rannych zostało ok. 800 osób. Aresztowano blisko 700 najaktywniejszych demonstrantów. Wiele osób w czasie śledztwa torturowano.

Władze komunistyczne blokowały wszelkie informacje o krwawych wydarzeniach w Poznaniu. Legenda Poznańskiego Czerwca powstała na podstawie wspomnień i ustnych przekazów. Pamięć o tych wydarzeniach pielęgnowana była przez rodziny i kolegów ofiar. Przełom nastąpił z powstaniem w 1980 roku związku zawodowego "Solidarność", jedną z pierwszych inicjatyw którego była budowa pomnika upamiętniającego wydarzenia Czerwca 1956 w Poznaniu.

Natalia DENYSIUK

1956 рік став початком довгої польської дороги до відновлення повної незалежності, на якій були такі переломні дати в польській історії, як 1968, 1970, 1976, 1980, 1981 роки.

55 років тому, 28 червня 1956 року, в Польщі відбувся перший масовий суспільний бунт проти комуністичної системи. Тепер його називають першим в історії ПНР виступом суспільства проти комуністичної влади. Після смерті Сталіна в 1953 році, II з'їзду Польської об'єднаної робітничої партії (ПОРП) у 1954 р., раптової смерті очільника партії Боєслава Берута в Польщі передбачалися політичні та економічні зміни. Однак нове керівництво швидко забуло про свої обіцянки. У цій ситуації суспільство домагалось відповіді на питання, чому, незважаючи на величезні зусилля, рівень життя не підвищився.

Безпосередньо причиною виходу нездоволення в Познані було неправильне нарахування заробітної плати, неревальні показники зростання виробництва і продуктивності праці, погані умови праці на підприємствах. Пік суспільного

незадоволення відбувся на заводі Цегельського в Познані (тоді - завод ім. Сталіна). Колектив Цегельського ще з 1954 р. демонстрував нездоволення у справі податків, якими обкладалися зарплати передовиків, низької заробітної плати, поганих умов праці, несправедливого розподілу квартир, постійної відсутності сировини. Робітники вислали до Варшави петиції, листи і делегації, дішло навіть до домовленостей із Міністерством машинобудівної промисловості і ЦК ПОРП (наприклад, про збільшення заробітної плати і покращення умов праці). Але міністр машинобудівної промисловості під час митингу в Познані частково відмовився від домовленостей із робітниками. У цій ситуації, 28 червня в Познані почалися виступи робітників. Вони організували маніфестацію, вимагаючи свободи та хліба. До працівників Заводу Цегельського приєдналися представники інших заводів.

У маніфестації взяло участь близько 100 тисяч осіб.

Проти робітників було вислано війська: 10 тисяч солдатів, майже 400 танків, близько 30 бронетранспортерів. Ніхто офіційно не подавав кількості жертв серед цивільного населення. Згідно з попередніми підрахунками, тоді загинуло близько 75 осіб, поранено близько 800 осіб, заарештовано близько 700 найактивніших учасників виступів. Багато кого під час слідства катували.

Комуністична влада блокувала будь-яку інформацію про криваві події в Познані. Легенда Познанського Червня виникла на основі спогадів і усних розповідей. Пам'ять про ці події зберігали сім'я та друзі загиблих. Перелом наступив зі створенням у 1980 році профспілки "Солидарність", однією з перших ініціатив якої була подорож пам'ятника для увіковічення події червня 1956 року в Познані.

Natalia DENYSIUK

Апосто́л трѣдowатых

Запыталам недавно córкѣ, co мо́же powiѣдѣть o Мадагаскарѣ. W oдповѣди usлышалам, же to wyspa niedaleko Афрыки i тытул знаного филму анимованого. Щерче мови́а́ч сама те́ж не o wiele wícej potrafiла́бь powiѣдѣть.

Ze szkolnych lat памiѣтам, же Мадагаскар jest czwartą pod wzglѣdem wielkości wyspą w świcie z niepowtarzalną florą i fauną. Internet podpowiѣdział, же jeszcze jedną wлasciwoscіą móже być egzotyczny odpoczynek bez szczegolnych atrakcji cywilizacji. Prawdę mови́а́ч pytanie nie bylo przypadkowe. Madagaskarem zainteresowalam się niedawno, po tym jak usлышалам historyę o życiu jednego nieprzeciętnego człowieka, naszego rodaka Jana Bezyma.

Rzeczywiście, kiedy zaczęłam dalsze poszukiwanie informacji w sieci, obrazek dalekiego afrykańskiego zakątka nie wyglądał już tak kolorowo. Coraz częściej historia Madagaskaru kojarzyła się ze słowami: trąd i trędowaci. Chyba ciężko odszukać wśród nas ludzi, którzy na własne oczy widzieliby horror tej jeszcze do niedawnych czasów nieuleczalnej choroby. Używamy okropnych słów w naszym języku raczej dla porównania z czymś wstrętnym i obrzydliwym. Kim więc dla Madagaskaru był urodzony na Wołyniu polski duchowny Jan Bezym? Co zrobił on dla mieszkańców tych dalekich krajów, że jeszcze za życia stał się dla nich świętym?

Niezwykle szanowana postać w świecie katolickim, jeden z trzech największych misjonarzy Polski, błogosławiony o. Jan Bezym urodził się w 1850 roku w Bezymach Wielkich, należących wówczas do Wołynia. Jego rodzinę dotknęła tragedia Powstania Styczniowego. Ciężkie materialne okoliczności, w których dorastał Jan, jeszcze w dzieciństwie wykształciły w nim niezłomną siłę zwyciężania samego siebie, pozostawiając przy tym w jego sercu miejsce dla dobroci. Z Ukrainą wiąże go nie tylko miejsce urodzenia, ale także trwała praca w Kolegium Jezuitskim w Tarnopolu, gdzie po zakończeniu seminarium duchownego przez długie lata był wychowawcą i opiekunem młodzieży. Swoich uczniów wychowywał na odważnych i szlachetnych ludzi, wiernych Bogu i Ojczyźnie. Wychowankowie bardzo go lubili. Młodzi uczniowie nazywali o. Bezyma drugim Juliuszem Verne'em, bo jego opowieści podobały się im bardziej, niż książki znanego pisarza. Czy wiedział już wtedy, że na własne oczy zobaczy "atrakcję" dalekich krajów i będzie miał własne "egzotyczne" przygody?

Chociaż praca z młodzieżą przynosiła ojcu Janowi Bezymu ogromną satysfakcję, coraz częściej zastanawiał się nad działalnością misjonarską. Mimo, że z zawodu nie był lekarzem, zawsze opiekował się chorymi. Często mówił, że chorych należy strzec, jak zrenicy oka, a także, że nie szpital jest dla lekarza, a lekarz powinien służyć szpitalowi. Właśnie takie jego potrzeby duchowne doprowadziły do tego, że 49-letni o. Jan Bezym znalazł się na dalekim Madagaskarze w misjonarskim ośrodku jezuitów zajmującym się opieką nad trędowatymi. Był przerażony na widok tego co zobaczył. Chorych na trąd mieszkańców wyspy nie uważano za ludzi, wypędzano ich z miast i wsi, nie przejmując się, co z nimi będzie dalej. Wgnancy umierali z chorób i głodu. W listach do domu o. Jan Bezym pisał, że mimo wszystko, ci nieszczęśliwi ludzie, którzy gniją żywcem nie przestają być naszymi braćmi i potrzebują pomocy. Najgorsze jest to, że zubożenie materialne wywołuje zubożenie moralne. Żeby być z chorymi przez cały czas, zamieszkał wśród trędowatych, pielęgnował odkryte ranami ciała i jednocześnie leczył ich dusze, przybliżając ich do Boga. Prowadził stałą naukę religijną i kulturową. Łamał w taki sposób bariery lęku, przekleństw, nieczułości. Rozumiejąc, że musi zrobić wszystko co jest możliwe dla swoich "czarnych piskląt", rozpoczął zbiór środków na budowę współczes-

Ян Бейзим

nego szpitala dla trędowatych. Przy czym, mówiąc współczesnym językiem, zademonstrował świetne zdolności organizacyjne. Z wielu zakątków świata dostał odpowiedzi na swoje listy pełne okrutnej prawdy. Janowi Bezymowi udało się wybudować najlepszy szpital na Madagaskarze. Szpital służył dla uczczenia Matki Boskiej Częstochowskiej istnieje do dziś. Niestety nie potrafił zrealizować innych pomysłów, w wieku 62 lat "sługa trędowatych" ojciec Jan Bezym zmarł po tej strasznej chorobie. Z ogromnym szacunkiem o jego ziemskim czynnie wspominają w wielu krajach, a w 2002 roku Papież Jan Paweł II ogłosił o. Jana Bezyma błogosławionym apostołem trędowatych.

Chciałam przypomnieć o tej postaci z tego powodu, że w zesłaniu niedzielę obchodzono święto pracowników medycznych. Ojciec Jan Bezym nie był z zawodu lekarzem, jednak jego życiowa droga połączyła usługę Bogu i usługę ludziom. Powołanie duchowne i lekarska są podobne do siebie, czasami jednakowe. Posługa ludziom potrzebującym pomocy, gotowość do pomocy mimo narażenia się czasem na śmiertelne niebezpieczeństwo są to cechy właściwe ludziom, którzy leczą duszę i ciało. Niech postać "sługi trędowatych" będzie wzorem i opiekunem dla naszych lekarzy.

Olga GORIACIEWA

Апосто́л прокажених

Нещодавно запитала у доньки, що вона може розповісти про Мадагаскар. У відповідь почувла, що це острів біля Африки, а ще – назва відомого «класного» мультфільму. Відверто кажучи, і сама не набагато більше змогла би розповісти.

кі Бейзими, що тоді входили до складу Волині. Трагедія Січневого повстання торкнулася і його родини. Тяжкі матеріальні обставини, в яких підростав Ян, виховали уже змалку в ньому незламну волю, силу перемагати самого себе, але, водночас, залишили в його серці місце для чуйності та доброти. З Україною його пов'язало не лише місце народження, але і тривала праця у Тернопільському єзуїтському колегіумі, де, після закінчення духовної семінарії, довгі роки, був вихователем і опікуном молоді. Він виховував своїх учнів відважними шляхетними людьми, вірними Богові й Батьківщині. Вихованці його безмежно любили. Менші учні називали отця Бейзима другим Жюль Верном, оскільки його розповіді подобались їм більше, ніж книжки відомого письменника. Чи знав він уже тоді, що на власні очі побачить «принади» далеких країв та пізнає і свої «екзотичні» пригоди?

Хоча праця з молоддю приносила отцю Яну Бейзиму велике задоволення, та він все частіше замислювався над місіонерською діяльністю. Попри те, що за фахом не був лікарем, завжди опікувався хворими. Любив говорити, що хворих треба берегти, як зіницю ока, а також, що не шпиталь є для лікаря, а лікаря має бути для шпиталю. Саме ця його духовна потреба у 49-літньому віці привела отця на далекий Мадагаскар до місіонерських осередків єзуїтів для опіки над прокаженими. Від побаченого отця Ян захнувся. Хворих на проказу мешканці острова не вважали за людей, виганяли з міст і сіл, не переймаючись, що з ними буде далі. Вигнанці помирили від хвороби і голоду. У листах на батьківщину отця Ян Бейзим писав, що, попри все, ці нещасні люди, які гниють живцем, не перестають бути нашими братами і потребують порятунку. А найгірше, що матеріально зубожіння тягне за собою моральне. Щоб перебувати з хворими вдень і вночі, оселився серед прокажених, обробляв рани тіла та, водночас, лікував їхні душі, наближаючи їх до Бога. Провадив постійне релігійне навчання, прививав їм культуру. Ламав у такий спосіб бар'єри страху, прокльонів, нечутливості. Розуміючи, що має зробити усе можливе для своїх «чорних пташенят», розпочав збір коштів для побудови сучасної лікарні для прокажених. При цьому, говорячи сучасною мовою, проявив блискучі здібності адміністратора. На його, сповнені жорстокої правди, листи відгукнулися у багатьох кутках світу. Отцю Яну Бейзиму вдалося збудувати найкращий лікувальний заклад на Мадагаскарі. Шпиталь, споруджений на честь Ченстоховської Божої Матері, існує і сьогодні. На жаль, не зміг здійснити інші задуми, у 62-літньому віці «слуга прокажених» отця Ян Бейзим помер від цієї страшної хвороби. З великою шаную про його земний подвиг згадують у багатьох країнах, а у 2002 році Папою Іваном Павлом II отця Ян Бейзим був проголошений блаженним апостолом прокажених.

Захотілося пригадати цю постать, адже у минулу неділю на державному рівні вітали працівників медичної галузі. Отця Ян Бейзим за фахом лікарем не був, однак його життєва дорога поєднувала в собі служіння Богові і служіння людям. Покликання священника і лікаря схожі між собою, а іноді і тотожні. Абсолютна відданість людям, які потребують допомоги, готовність допомогти, часом наражаючись на смертельну небезпеку – це є одні й ті ж фахові сторони, притаманні людям, що лікують душу і тіло. Нехай постать «слуги прокажених» буде взірцем і покровителем для наших лікарів.

Olga GORIACIEWA

Учніowie Szkoły Polskiej z Kowla na XIII Warsztatach Polonijnych

10-12 czerwca uczniowie Szkoły Polskiej z Kowla uczestniczyli w XIII Polonijnych Warsztatach Artystycznych w Przedborzu (województwo łódzkie).

Na przygotowanie się do warsztatów uczniowie mieli tylko dwa tygodnie. W tym czasie stworzyli zespół „Kowel Band”, który przygotował piosenki polskie i ukraińskie. Zaspiewały w nim Natalia Balecka, Oksana Melnik, Iryna Demianczuk, Bohdana Nakoneczna, Kasia Czawluk, Iryna Bilous. Na gitarze zagrał Maksym Melnik. Do występu zmobilizowano również Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Lisowa Pisnia”, który przygotował profesjonalnie pięć wspaniałych tańców. Ania Marczuk, od września uczennica Szkoły Polskiej, zaspiewała dwie piosenki, a Studio Tańca Wschodniego „Achat” wykonało trzy tańce.

Przedbórz przywitał gości z Kowla wspaniałą pogodą. W sobotę najpierw odbyła się próba w Domu Kultury, a następnie występ na scenie

na rynku. Programy artystyczne przedstawiło około 200 uczestników, którzy prezentowali układy taneczne, programy muzyczno-wokalne, recytatorskie oraz teatralne. Grupa z Kowla została zaproszona dodatkowo, jako wyróżniona na występ do miejscowości Falków. Tam została bardzo ciepło przyjęta przez wójta p. Henryka Konicznego, zastępcę Zdzisława Skibę i przez tłumnie zgromadzoną publiczność.

Zdobywając pierwszą nagrodę na XIII Warsztatach Artystycznych w Przedborzu uczniowie pokazali, że w Szkole Polskiej w Kowlu, że w ogóle w Kowlu kultura: śpiew, taniec i poezja polska żyją i dobrze się mają.

Wiesław PISARSKI

Учні польської школи із Ковеля на XIII Полонійних майстернях

10-12 червня нинішнього року учні польської школи із Ковеля взяли участь у XIII Полонійних артистичних майстернях у Пшедбожу (Лодзьке воеводство).

На підготовку до майстерень учні мали лише два тижні. За цей час вони створили гурт «Ковель-Бенд», який підготував польські та українські пісні. У ньому співали Наталя Балецька, Оксана Мельник, Ірина Дем'янчук, Богдана Наконечна, Катя Чавлук, Ірина Білоус. На гітарі грав Максим Мельник. До участі також був мобілізований Народний ансамбль пісні і танцю «Лісова Пісня», який на професійному рівні підготував п'ять чудових танцювальних номерів. Аня Марчук, котра із минулого вересня є ученицею польської школи, заспівала дві пісні, а студією східного танцю «Ахат» було виконано три танці.

Пшедбож привітав гостей із Ковеля прекрасною погодою. Спочатку у суботу в Будинку культури відбулися репетиції, а згодом

пройшов виступ на сцені головного майдану міста. Артистичну програму представили близько 200 учасників, котрі презентували танцювальні номери, музично-вокальні, декламційні та театральні виступи. Група із Ковеля була відзначена і запрошена на додатковий виступ у містечку Фальків. Там її дуже тепло зустріли вїт Генрик Конечний, його заступник Здзіслав Скіба та місцеві жителі.

Здобуваючи першу нагороду на XIII Полонійних артистичних майстернях у Пшедбожу, учні продемонстрували, що у польській школі в Ковелі, та загалом у місті залізничників, польська культура (спів, танець, поезія) живе і розвивається.

Бєслав ПІСАРСЬКІ

Польська преса про Україну

Ukraina ma nadzieję na zniesienie wiz do UE do Euro 2012

Prezydent Ukrainy Wiktor Janukowicz wyraził nadzieję, że Unia Europejska zniesie obowiązujące wizy dla Ukraińców przed przyszłorocznymi mistrzostwami Europy w piłce nożnej. Obywatelowie państw UE jedzą na Ukrainę bez wiz.

"Mam nadzieję, że zawsze zrealizujemy to (plan działań Ukraina-UE w sprawie liberalizacji przepisów wizowych) dla ukraińskich obywateli przed rozpoczęciem mistrzostw Euro 2012, które odbędą się w czerwcu przyszłego roku" na Ukrainie i w Polsce - powiedział ukraiński prezydent w Bratysławie na wspólnej konferencji prasowej z prezydentem Słowacji Ivanem Gašparovicem. "Mam też nadzieję, że decyzja (o zniesieniu wiz) będzie podjęta przez Komisję Europejską razem z państwami UE, które dadzą pozytywny sygnał i mandat KE, aby podpisać porozumienie o stowarzyszeniu z Ukrainą" - dodał.

Polska Agencja Prasowa, 17 czerwca 2011 roku

Україна має надію відмінити візи до ЄС перед Євро-2012

Президент України Віктор Янукович висловив надію, що Європейський Союз відмінить обов'язкові візи для українців перед чемпіонатом Європи з футболу наступного року. Громадяни країн ЄС їздять в Україну без віз.

«Маю надію, що з часом це реалізуємо (план дій Україна-ЄС у справі лібералізації візових законів) для громадян України перед початком змагань Євро-2012, що пройдуть у червні наступного року в Україні та Польщі», - сказав Президент України у Братиславі на спільній прес-конференції із Президентом Словаччини Іваном Гашпаровичем. «Також надіюсь, що рішення (про відміну віз) буде прийняте Європейською Комісією разом із країнами ЄС, які продемонструють позитивний сигнал і рішення ЄК, щоб підписати договір про асоційоване членство з Україною», - додав він.

Polska Agencja Prasowa, 17 czerwca 2011 roku

Umowa stowarzyszeniowa z Unią Europejską: jak to widzi Ukraina?

W przeciwieństwie do Polski z początku lat dziewięćdziesiątych, obecne ukraińskie władze nie postrzegają umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską jako mapy drogowej do członkostwa. Porozumienie zostało uznane za polityczny dokument, mający pomóc Ukrainie w osiągnięciu trzech kluczowych celów: uzyskania europejskiej perspektywy, przybliżenia się do zniesienia wiz do Unii oraz zwalczania międzynarodowego wizerunku Ukrainy jako państwa o pogarszających się standardach demokratycznych.

Negocjacje nad umową stowarzyszeniową pomiędzy Unią Europejską a Ukrainą zaczęły się w 2008 roku. Kilka miesięcy później, po przystąpieniu Ukrainy do Światowej Organizacji Handlu, rozpoczęły się rozmowy nad pogłębioną i kompleksową strefą wolnego handlu (DCFTA), będącą kluczową częścią umowy stowarzyszeniowej.

Początkowo negocjacje nad umową stowarzyszeniową wydawały się łatwiejsze niż nad umową o strefie wolnego handlu - Ukrainą rządili „pomarańczowi” o europejskich aspiracjach, w grę nie wchodziły żadne interesy finansowe. Takie przekonanie przetrwało zresztą wybory 2010 roku i zmianę władzy na Ukrainie, gdy do rządów doszła Partia Regionów i prezydent Wiktor Janukowicz, postrzegani jako zdecydowanie prorosyjscy. Jeszcze pod koniec ubiegłego i na początku obecnego roku, gdy kryzys w negocjacjach nad DCFTA wydawał się nie do rozwiązania, zarówno w Kijowie, jak i w Brukseli rozważano wariant zakładający podpisanie jedynie porozumienia politycznego, by ratować wiarygodność wzajemnych relacji.

Nowa Europa Wschodnia, 16 czerwca 2011 roku

Договір про асоційоване членство з ЄС: як його бачить Україна?

На відміну від Польщі з початку дев'яностих років, нинішня українська влада не сприймає договір про асоційоване членство із Європейським Союзом як дорогу до повноцінного членства. Угода була визнана політичним документом, який має допомогти Україні в досягненні трьох основних завдань: отримання європейської перспективи, наближення відміни віз до ЄС, а також ліквідація міжнародного іміджу України як держави, де погіршуються демократичні стандарти.

Переговори стосовно договору про асоційоване членство між Європейським Союзом та Україною започатковані у 2008 році. Через кілька місяців після вступу України до Світової організації торгівлі розпочалися розмови про поглиблену і комплексну зону вільної торгівлі (DCFTA), що є ключовою частиною договору про асоційоване членство.

Спочатку переговори стосовно договору про асоційоване членство видавалися легшими, ніж стосовно зони вільної торгівлі - Україною управляли «помаранчеві» із європейськими прагненнями, в гру не входили жодні фінансові інтереси. Такі переконання існували до виборів 2010 року і зміни влади в Україні, коли до влади прийшла Partia regionów i Президент Віктор Янукович, які вважаються проросійськими силами. Ще наприкінці минулого та початку нинішнього року, коли криза у переговорах про зону вільної торгівлі видавалася особливою, як у Києві, так і в Брюсселі прийшли до висновку підписати єдине політичне порозуміння, щоб врятувати вірогідність взаємних відносин.

Nowa Europa Wschodnia, 16 czerwca 2011 roku

Ukraina wyremontuje gazociągi

- Modernizacja idących przez Ukrainę gazociągów będzie kosztować, tak jak zaplanowaliśmy, ok. 3,5 mld dol. Jest to dużo mniej od wszystkich alternatywnych dróg przesyłu, które proponuje się obecnie w świecie - zazaczył Wadim Czuprun prezes Naftogazu, nawiązując do kosztów budowy rurociągów omijających Ukrainę - gotowego Nord Stream oraz planowanych South Stream i Nabucco.

Prezes Naftogazu dodał, że modernizacja ruszy w tym roku i za ukraińskie pieniądze, choć kraj oczekuje też współfinansowania ze strony Unii i Rosji. Przez kraj przepływa obecnie ok. 80 proc. rosyjskiego gazu dla Europy. Magistrale wychodzą na teren Polski, Słowacji, Węgier, Rumunii.

Ukraińcy próbują przekonać Rosję i Unię, że zamiast inwestować w nowe gazociągi, taniej i szybciej można wyremontować system ukraiński. Zdają sobie sprawę, że budowa Nabucco i South Stream pozabawiłaby ich kraj ogromnych wpływów z opłat tranzytowych. Jednak Rosjanie od budowy Gazociągu Południowego nie zamierzają odstąpić. Projekt jest zaawansowany i ma być zrealizowany do 2014 r.

Rzeczpospolita, 20 czerwca 2011 roku

Україна відремонтує газопроводи

- Модернізація газопроводів, що проходять Україною, буде коштувати, як і планували, близько 3,5 млрд. доларів. Це набагато менше, аніж усі альтернативні транспортні дороги, які нині пропонуються у світі, - зазначив голова НАК «Нафтогаз України» Вадим Чупрун, маючи на увазі кошти будівництва газопроводів, що оминають Україну - готовий «Nord Stream» та плановані «South Stream» і «Nabucco».

Голова НАК «Нафтогаз України» додав, що модернізація розпочнеться у нинішньому році за українські гроші, хоча держава очікує спільного фінансування також зі сторони Євросоюзу та Росії. Через країну нині проходить близько 80 % російського газу для Європи. Магістралі виходять на територію Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії.

Українці пробують переконати Росію та Євросоюз, що замість того, щоб фінансувати нові газопроводи, дешевше і швидше відремонтувати українську систему. Вони розуміють, що будівництво «Nabucco» і «South Stream» позбавило б їхню державу великих впливів у транзитних справах. Однак росіяни від Південного газопроводу не хочуть відступати. Проєкт уже йде повним ходом і має бути реалізований до 2014 року.

Rzeczpospolita, 20 czerwca 2011 roku

Дні культури Української в Szczecinі

Дні української культури в Щецині

26-29 maja 2011 roku w polskim mieście Szczecinі odbyły się XV Dni Kultury Ukrainiіskiej.

26-29 травня 2011 року у польському місті Щецині відбулися XV Дні української культури.

Представники ВНУ вразили громадськість Щецині

Делегация Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Lesi Ukrainki на челе з проректором ds. nauuczania i wychowania WUN Iryną Konstankewycz, składająca się z nauczycieli i studentów Instytutu Sztuk Pięknych – tercetu bandurystek «Dywostruny» (kierownik – Myroslawa Stoczńska), оркестру українських інструментів народowych «Dzerela» (kierownik – Wołodymyr Kuczeruk), zespołu піснi і таңца «Rozmaj» (kierownik – Witalij Ochmaniuk), studentki Ani Slipczuk, pracowników oddziału międzynarodowego Oleksandry Alisowej, Sofii Jewczuk i Tarasa Myszalajewa przebywała w Rzeczypospolitej Polsce на запрошення oddziału szczeecińskiego Związku Ukrainców w Polsce (prezes – Іван Сырник).

Науковці університету, професор катедри політології Валерій Бортников, доценти катедри літератури української Ірина Констанкевич та Олена Маланій також взяли участь у II Міжнародній конференції «Стан і потреби українського сільництва в Польщі», а також у програмі «GREEN SILENCE» та «Mad Heads XL».

Дні культури Української в Щецині по раз kolejny стали się prawdziwym wydarzeniem kulturalnym miasta і świadectwem tego, że Ukraincy poza granicami

kraju wracają do swych źródeł, pragną zachować niepowtarzalność narodowej kultury, historii, tradycji на obczyźnie, wyrażają chęć bycia częścią wielkiego narodu, pomimo różnych warunków, odległości і асимілювання się w innych grupach etnicznych. Organizatorzy imprezy: Związek Ukrainców w Polsce, Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinі, Centrum Kultury і Informacji Ambasady Ukrainy w RP. Patronat: Ambasador Ukrainy w RP Markian Malski, wojewoda województwa zachodniopomorskiego Marcin Zydrowicz, marszałek województwa zachodniopomorskiego Olgiere Geblewicz, burmistrz Szczecina Piotr Krzystek. Imprezę wspierali również media: «Polskie Radio Szczecin», gazeta «Kurier Szczeciński» і «Nasze Słowo». W obchodach również wziął udział Konsul Honorowy Ukrainy w Szczecinі Henryk Kolodziej z małżonką.

Podczas pobytu w Szczecinі studenci і nauczyciele Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Lesi Ukrainki mieli możliwość zwiedzania kulturalnych і historycznych zabytków miasta, podziwiali jego cudowną architekturę, odczuli eklektykę kultury, wspięli się на wieżę Zamku Książąt Pomorskich, skąd widoczna jest niepowtarzalna panorama Szczecina, zwiędli również duży port nad rzeką Odra.

Олена МАЛАНІЙ, знієдкі авторки

українців діаспори до своїх витоків, намагання зберегти неповторність національної культури, історії, традиції на чужині, потребу бути частиною великого народу, незважаючи на обставини, відстані і асиміляцію в інших етнічних групах.

Організоване свято Об'єднання українців у Польщі, замком князів поморських у Щецині, Центром культури та інформації Польського України в Польщі, під патронатом Посла України в Польщі Маркіана Мальського, воеводи Західнопоморського воєводства Марціана Зидровича, маршала Західнопоморського воєводства Ольгерда Геблевича, мера Щецині Пьотра Кжистека. Інформаційну підтримку забезпечували «Polskie Radio Szczecin», газети «Kurier Szczeciński» та «Наше слово».

На святі був присутній почесний консул України в Щецині Генрик Колодій з дружиною. Під час перебування у Щецині студенти та викладачі ВНУ імені Лесі Українки мали змогу побачити культурні та історичні пам'ятки міста, помилуватися його розкішною архітектурою, відчувати електику культур, побувати на вежі замку князів поморських, звідки відкривається неповторна панорама Щецині, побачити великий порт на річці Одра.

Програма етнофестивалю була досить насиченою та розмаїтою. Українську культуру у Польщі представляли також колективи з Львова («GREEN SILENCE») та Києва («Mad Heads XL»), усі дні працював ярмарок народних ремісництв, на якому можна було придбати вишиванки, вироби з дерева, лози, спробувати свої сили на майстер-класі у гончарів з Луцька.

Дні української культури у Щецині вкотре стали справжньою культурною подією міста і засвідчили потяг

Олена МАЛАНІЙ, фото автора

Делегация Воłyńskiego національного університету імені Лесі Українки на чолі з проректором з навчально-виховної роботи ВІУ Іриною Констанкевич у складі викладачів та студентів Інституту мистецтв – тріо бандуристок «Дивоструни» (керівник – Мирослава Сточанська), оркестру українських народних інструментів «Джерела» (керівник – Володимир Кучерук), ансамблю піснi і таңцо «Rozmaj» (керівник – Віталій Охманюк), студентки Ані Сліпчук, працівників міжнародного відділу Оксандрі Алісові, Софії Євчук і Тараса Мишляєва перебувала в Республіці Польща на запрошення щецинського відділу Об'єднання українців у Польщі (голова – Іван Сырник).

Науковці університету, професор кафедри політології Валерій Бортников, доценти кафедри української літератури Ірина Констанкевич та Олена Маланій також взяли участь у II Міжнародній науковій конференції «Стан і потреби українського сільництва в Польщі», яка проходила в рамках святкування та передали українській громаді вітання від ректора Воłyńskiego національного університету ім. Лесі Українки Ігоря Коцана та книги, подарунки.

Справжнім святом для українців, जो волею долі опинилися далеко за межами рідного краю і зараз мешкають у Щецині, а також місцевих жителів та гостей став виступ творчих колективів ВНУ, який розпочався на сцені замку поморських князів показом стилізованої української моди – вишиванок у сучасній інтерпретації (автор виробів – салон «Воłyński сувенір» з Луцька). Хореографічна група «Розмаю» та представники прекрасної статі міжнародного відділу ВНУ досить професійно, артистично і з настроєм демонстрували національний одяг, заряджаючи глядачів позитивом українських узорів. Народні мелодії та пісні, जो линули зі сцени у виконанні талановитих воłyнських артистів, змусили не лише наших земляків, а й поляків проінтентися незвичайною енергетикою українського народного мистецтва, а після виступу широко зворушено висловлювати свою вдячність і любов музикантам та хореографам.

Програма етнофестивалю була досить насиченою та розмаїтою. Українську культуру у Польщі представляли також колективи з Львова («GREEN SILENCE») та Києва («Mad Heads XL»), усі дні працював ярмарок народних ремісництв, на якому можна було придбати вишиванки, вироби з дерева, лози, спробувати свої сили на майстер-класі у гончарів з Луцька.

Дні української культури у Щецині вкотре стали справжньою культурною подією міста і засвідчили потяг

Іван Сырник (патронат) представляє гостей з Луцька

Щецинський Осьреdek Kultury Ukrainiіskiej stanowi centrum społecznego і kulturalnego życia Ukrainców Szczecina і regionu zachodniopomorskiego, który zamieszkuje kilkanaście tysięcy Ukrainców, repatriowanych в 1947 roku в часі tzw. akcji «Wisła». Początki zorganizowanej działalności społeczno-kulturalnej mniejszości ukraińskiej на Pomorzu Zachodnim sięgają 1956 roku, в którym zostało założone Ukrainiіskie Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne. В 1990 roku powstał Związek Ukrainców в Polsce, który zajmuje się organizacją akcji społecznych і kulturalnych в środowisku ukraińskim в celu rozwoju narodowej, kulturalnej і religijnej tożsamości Ukrainców в Polsce. Właśnie з tego powodu oddział szczeecińskiego Związku Ukrainców в Polsce заłożył Осьреdek Kultury Ukrainiіskiej, który przewodniczy в społecznym і kulturalnym życiu Szczecina.

W Осьредку działają: szkoła nauuczania języka ukraińskiego, dziecięce і młodzieżowe zespoły wokalno-instrumentalne, Biblioteka Ukrainiіska. W czasie wakacji Осьреdek organizuje dziecięce і młodzieżowe obozy letnie. Związek Ukrainców в Polsce współpracuje з Księgobiozrem Pomorskim і Instytutem Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego, а od 1997 roku wspólnie з szczeecińskim Zamkiem Książąt Pomorskich organizuje doroczne Dni Kultury Ukrainiіskiej.

Od 2008 roku przy Осьредку działa Otwarty Uniwersytet «Na pograniczu kultur», в рамках którego odbywają się spotkania з słynnymi przedstawicielami nauk humanistycznych. В styczniu 2009 roku в Szczecinі з inicjatywą oddziału szczeecińskiego Związku Ukrainców в Polsce powstała Rada Mniejszości Narodowych, в której biorą udział organizacje mniejszości narodowych і etnicznych з Szczecina.

Щецинський осередок української культури є центром суспільного і культурного життя українців Щецині та західнопоморського регіону, на території якого проживає декільканадцять тисяч українців, переселених сюди насильно в 1947 році під час т.зв. акції «Вісла». Початки організованого суспільно-культурного життя української меншини на Західному Помор'ї – це 1956 рік, коли було створено Українське суспільно-культурне товариство. У 1990 році постало Об'єднання українців у Польщі, яке проводить суспільні та культурні заходи в українському середовищі з метою розвинути національну, культурну та релігійну тожтовність українців у Польщі. Саме тому Щецинський відділ ОУП створив Осередок української культури, який займає чільне місце в культурному та суспільному житті Щецині.

У Осередку діють: пункт навчання української мови, дитячі і молодіжні художні колективи, Українська бібліотека. Під час канікул Осередок влаштовує дитячі і молодіжні літні табори. ОУП співпрацює з Поморською книгозбірнею та Інститутом слов'янської філології Щецинського університету, а з 1997 року разом з щецинським замком поморських князів широку організовує Дні української культури.

З 2008 року в Осередку діє Відкритий Університет «На межі культур», у рамках якого проводиться зустрічі з відомими представниками гуманітарних наук. У січні 2009 року у Щецині за ініціативою щецинського відділу ОУП створено Раду національних меншин, до складу якої входять організації національних і етнічних меншин з Щецині.

О розстрелани в Łuckim więzieniu w 1941 roku

Про розстріл у Луцькій в'язниці 1941 року

Часто в працях badawczych jest tak, że prowadząc poszukiwania в celu ujawnienia jednej tajemnicy przypadkowo odkrywasz inną.

Na terytorium byłego Łuckiego Zamku Okolnego znajduje się Klasztor Brygidek, zabytek architektury o skali narodowej. Składa się on z zespołu budynków – centralnej świątyni, cel i budynków użytkowych. Klasztor jest związany z historią Zakonu św. Brygidy, zakonnicę którego w 1624 r. zaprosiła do Łucka małżonka łuckiego chorążego, pani Siemaszkowa. W latach 1724 i 1781 pożary znacznie uszkodziły klasztor, jednak liczna pomoc nadchodząca od polskiej ludności szybko podniosła go z ruin. W 1890 roku w budynku umiejscowiono więzienie, które znajdowało się tam za czasów autokracji, reżimu sowieckiego (przed i po II wojnie światowej) oraz niemieckiej okupacji.

Дзие тей памяці są związane ze smutnymi i tragicznymi wydarzeniami в житті міста і całego Wołynia, które weszły do historii, jako rozstrzelanie więźniów przez NKWD 23-24 czerwca 1941 roku.

O tych wydarzeniach dużo już pisano, pierwsze publikacje ukazały się w ukraińskiej prasie podczas niemieckiej okupacji. W czasach sowieckich temat ten był zakazany, kilka publikacji pojawiło się za granicą. Dopiero po odzyskaniu przez Ukrainę niepodległości ocaleni byli więźniowie zaczęli pisać o wydarzeniach z dnia 23 czerwca 1941 roku в Łucku, jak o najokropniejszych swoich przeżyciach.

Ludzi rozstrzelivano najpierw на zachodnim dziedzińcu, potem на wschodnim. Zginęli wszyscy, за wyjątком kilku osób. W źródłach wskazane są różne liczby ofiar – od dwóch do czterech tysięcy.

Należy zauważyć, że najbardziej szczegółowo i dokładnie opisał to в swojej książce «Pod murami Łuckiego więzienia» Mykoła Kudela – były więzień, którego ominęła kula podczas strzelaniny. Wymienia on cztery groby (jednak, niestety, nie uściśla ich lokalizacji). Podczas niemieckiej okupacji stworzono Komisję, która в lipcu 1941 за pomocą publiczności i narodowo-patriotycznej inteligencji Wołynia usypała на grobach kopce, obłożyła je murawą, zainstalowała dębowe krzyże, postawiła niskie ogrodzenie, umocowała tablice z napisami, на których była wskazana liczba pogrzebanych więźniów, odpowiednio 1200, 800, 300, 1800. Z inicjatywy Komisji в ostatnią niedzielę sierpnia 1941 roku odbył się oficjalny pogrzeb, składanie wieńców i nabożeństwo pogrzebowe.

Po ponowniu Łucka в 1944 roku więźnienie było ponownie używane przez władze radzieckie. Mykoła Kudela в swojej książce powołuje się на opowiadania I. Manuilyka, który в 1944 roku był więźniем в Łucku, widział те groby і był świadkiem, jak według rozkazu NKWD zostały ścięте krzyże, а groby zostały zrównane з ziemią. Od tego czasu до naszych dni nie pozostały по nich żadne widoczne ślady. Ludzie przekazywali sobie tę informację з ust до ust. Та зbrodnia przez cały czas była starannie ukrywana przez reżим тоталітарны, aby та strona naszej historii odeszła в zapomnienie. Jednak mimo wszystko nie udało się jej wymazać з pamięці społeczeństwa.

20 lipca 1989 roku на Placu Zamkowym odbyła się pierwsza zakazana przez ówczesne władze manifestacja, podczas której publicznie oznajmiono, że NKWD dokonało zbrodni przeciw ludzkości, strzelając в czerwcu 1941 roku до тисячі więźniów łuckiego więzienia. То wydarzenie poruszyło społeczeństwo і według słów obywateli już 31 lipca 1989 roku prokuratura Obwodu Wołyńskiego wszczęła śledztwo в sprawie rozstrzelania в dniu 23 czerwca 1941 roku. W latach 1990 з ініціативи społecznej в trzech miejscach, gdzie zostali pogrzebani więźniowie, postawiono pomnik і tablice pamiątkowe. Czwarte miejsce, czyli grób на byłym wschodnim dziedzińcu, nie zostało oznaczone, ponieważ в tym czasie dziedzielnic był już zabudowany.

Badając materiały archiwalne ze zbiorów Państwowego Rezerwatu Historyczno-Kulturalnego в Łucku, zwróciliśmy uwagę на

На території колишнього Монастиря Бригіток (серпень, 2009 р.)

informację ze sprawozdania о badaniu archeologicznym з 1991 roku, przeprowadzonym pod kierunkiem Światosława Terskiego (łwowskiego archeologa, znanego czytelnikom jako autora książki «Łuczesk в X–XIV wiekach»). W sprawozdaniu odnotowano, że podczas kopania rowu в pobliżu Klastoru Brygidek, на terenie byłego Kinetechpromu zostały odkryte skupiska ludzkich kości. Badacz przypuszczał, że może to być wspólny grób rozstrzelanych więźniów. Po zestawieniu zeznań świadków tych wydarzeń і danych archeologicznych przedstawiono roboczą hipotezę, że mógł to być wspomniany grób на wschodnim dziedzińcu.

W 2009 roku Rada Miasta przyjęła docelowy program upamiętnienia ofiar rozstrzelanych в łuckim więzieniu, в ramach którego podjęto decyzję о rozpoczęciu prac badawczych і prowadzeniu wykopalisk właśnie в tym miejscu.

Podczas prac wykopaliskowych ujawniono materiały informacyjne: próbki zielonego mundurowego, wojskowego obuwia, metalowych guzików з odzieży (w tym również pięciokraniowe gwiazdki), а także 6 ebonitowych identyfikatorów żołnierzy według wzoru з 1941 roku (о назwie «nieśmiertelniki», które należały до żołnierzy Armii Czerwonej на początku radzieckiej niemieckiej wojny. W identyfikatorze в formie kapsuły przechowywano kartkę, на której była zamieszczona informacja о żołnierzu. Znalezione sześć kapsulek, в których znajdowały się tylko dwie nieczytelne kartki.

Według odnalezionych materiałów ustalono, że był to pochówek radzieckich żołnierzy. Należy zauważyć, że informacji о masowych grobach żołnierzy radzieckich в pobliżu więzienia nie było в żadnym ze znanych nam źródeł tego czasu lub świadectwach naocznych świadków. Z tego powodu prowadzono długotrwałe poszukiwania archiwalne, в wyniku których ujawniono, że в czasie niemieckiej okupacji łuckie więzienie było używane jako obóz jeniecki «Stalag nr 360». W tym obozie od października 1941 roku до czerwca 1942 roku zmarło od głodu і zimna albo zostało rozstrzelanych 10530 osób. Większość ofiar pochowano в pobliżu wsi Gnidawa. Obecnie była wieś Gnidawa znajduje się на terenie miasta. W 1975 roku на miejscu pochówku, в dzielnicy, gdzie przecinają się ulice Gnidawska і Potebni, wzniesiono pomnik – granitowy obelisk, на płycie którego napisano: «Ofiarom faszyzmu od obywateli miasta Łucka». 22 czerwca 2010 roku 314 żołnierzy Armii Czerwonej pochowano на nowo з wojskowym uhonorowaniem.

Jurij MAZURYK,
член Национального
Зwiązку Краjoзнавців України

Часто в дослідницькій роботі буває так, що, проводячи пошук з метою розкрити одну таємницю, випадково відкриваєш іншу.

няли із землею і заасфальтували. Відтоді до наших днів не залишилися жодних візуальних ознак цих могил. Лише народна пам'ять передавала з усю в уста інформацію про них. Цей злочин тоталітарний режим старанно замовчував протягом свого існування, щоб така сторінка нашої історії була забута. Але, не дивлячись ні на що, стерти її з народної пам'яті не вдалося.

20 липня 1989 року на Замковій площі в обласному центрі відбувся перший несанкціонований тодішньою владою мітинг. На мітинг було публічно заявлено, що органи НКВС скоїли злочин проти людства, розстрілявши у червні 1941 року тисячі в'язнів Луцької тюрми. Це сколихнуло суспільство і за заявами громадян вже 31 липня 1989 року прокуратурою Волинської області була порушена кримінальна справа за фактом розстрілу 23 червня 1941 року в'язнів Луцької тюрми. В 1990-х роках з ініціативи громадськості в трьох місцях, де були поховані в'язні, встановили пам'ятні знаки та меморіальні дошки. Четверте місце, тобто могила на колишньому східному подвір'ї, залишилося не означеним, оскільки вже на той час подвір'я було забудоване.

Опрацьовуючи архівні матеріали з фондів Державного історико-культурного заповідника у Луцьку, ми звернули увагу на інформацію із звіту про археологічні дослідження, проведені в 1991 році під керівництвом Святослава Терського (лівівського археолога, відомого читачем як автора книги «Łuczesk в X – XIV ст.»). У звіті повідомлялося, що під час проведення шурфування біля монастиря Бригіток, на території колишнього кінотехпрому, було виявлено скупчення людських кісток. Дослідник припустив, що це може бути братська могила розстріляних в'язнів. Після співставлення свідчень очевидців та археологічних даних була висунута робоча гіпотеза, що це могила бути могила із східного подвір'я.

У 2009 році міська рада прийняла цільову програму по увічненню пам'яті жертв розстрілу в Луцькій в'язниці, в рамках якої було вирішено розпочати польові пошукові роботи та провести розкопки саме з цього місця.

Під час розкопок було виявлено супровідний матеріал: фрагменти уніформи зеленого кольору, армійське взуття (чоботи, черевики), металеві гудзики від одягу (в тому числі із зображенням п'ятикутної зірки), а також 6 ебонітових капсул – солдатських ідентифікаторів зразка 1941 року (так звані «смертнички»), які носили військовослужбовці Червоної Армії на початку радянсько-німецької війни. В капсулі повинен був зберігатися папірець з даними про червоноармійця. Із шести знайдених медальйонів такі папірці були виявлені лише у 2-х, але в результаті поганой герметизації вони зіпсувалися.

За виявленими знахідками було ідентифіковано, що це поховання радянських військовослужбовців. Треба відмітити, що інформація про масові поховання радянських військовослужбовців біля в'язниці була відсутня в будь-яких відомих нам на той час джерелах чи свідченнях очевидців. У зв'язку з цим був проведений тривалий архівний пошук, внаслідок якого вдалося з'ясувати, що під час німецької окупації Луцька в'язня використувувалася під табір для військовополонених «Шталаг №360». У ньому з жовтня 1941 по червень 1942 року померли від голоду та холоду або були розстріляні 10530 чоловік. Значна частина загинувших військовополонених була похована біля села Гнідава. Нині колише село Гнідава є територією міста. В 1975 році на місці поховань, у районі, де пересікаються сучасні вулиці Гнідавська і Потєбні, був споруджений пам'ятник – на гранітному обеліску встановлена дошка з написом «Жертвам фашизму від громадян м. Луцька». 22 червня 2010 року 314 останків червоноармійців перепоховали з військовими почестями.

Юрій MAZURYK, член Национального
спілки краjoзнавців України

I znów dzień żałoby

22 czerwca to krwawa data, «podarowana» nam przez narodowego socjalistę Hitlera i czerwonego dyktatora Stalina. Teraz cały świat wie, jak doszło do tragicznego 22 czerwca 1941 roku, wszyscy oprócz komunistów z obozu Symonenki. Należy przypominieć, co poprzedziło tamte tragiczne wydarzenia. Na przykład, o rozbiórce Polski we wrześniu 1939 roku.

Wydaje się, że nie ma powodu, aby odnieść się do bagriny «sowieckich» ówczesnych gazet. A jednak nie. W gazecie «Wolna praca» (później zostanie nazwana «Wolyniem Radzieckim») w numerze 12 z dnia 10 października 1939 roku, przechowywanej w Obwodowym Archiwum Państwowym, ponad połowę strony poświęcono wystąpieniu Hitlera w Reichstagu! Jego mowa ku czci niemieckich żołnierzy poległych na froncie polskim trwała półtorej godziny po krótkim wystąpieniu Goeringa.

Co sojusznik Stalina ogłosił światu? Adolf cieszył się, że w Europie zostało zlikwidowane 36-milionowe państwo z jego 50 dywizjami. Wymienił liczbę poległych «Aryjczyków» – 10 572 oraz liczbę wziętych do niewoli polskich żołnierzy. Przy tym upokorzył Polaków, stwierdzając, że ich państwo nie było zdolne do przetrwania ze swojej natury, ponieważ zostało założone «na kościach, krwi Niemców i Rosjan». Stwierdził, że państwem rządziła klika arystokratyczna, która miała wsparcie nie więcej niż 15 procent obywateli, a także odwoływała się do obraz, prowokacji w

stosunku do Niemców, którzy starali się rozwiązywać spory na drodze pokojowej... Oczywiście ta retoryka była kłamstwem!

Rosję (o żadnym Związku nie było mowy!), uważa za swojego sprzymierzeńca. Hitler «nie widzi powodów, które przeszkadzałyby ścisłej współpracy pomiędzy krajami», a «różność reżimów nie może przeszkadzać wspólnej czynnej walce o pokój. Pakt (chodziło o pakt Ribbentrop – Molotow – aut.) jest zwrotnym punktem w rozwoju polityki zagranicznej, podstawą trwałej i szczęśliwej współpracy Niemiec i Rosji na rzecz eliminowania ogniska wojny i gwarancji bezpieczeństwa narodów». Takie było kłamstwo dla świata, w które ani jeden, ani drugi tyran, oczywiście, nie wierzył, przygotowując nowe konflikty!

Führer oznajmiał radośnie, że plany ekspansji na Ukrainę są przemyślane i «dzięki staraniom Niemiec i Rosji (!) zapamiętajcie spokój i pokój», że ich interesy «pokrywają się». W odniesieniu do innych państw była to krytyka i Ligi Narodów, i Traktatu Wersalskiego, i ostrzeżenie państw Europy o

tym, że «nie ma sensu prowadzić wojny o przywrócenie Polski, która nigdy nie powstanie», ponieważ «gwarantują to dwa największe w świecie państwa!» Oficjalnie gwarantują, ale żadne z nich nie planuje dotrzeć do dąbówek.

Jako apoteoza tej faszystowsko-stalinowskiej retoryki z ust Hitlera zabrzmiało: «Kraje europejskie powinny być wdzięczne Rosji i Niemcom za to, że pragną oni zamienić to ognisko niepokoju w strefę pokojowego rozwoju». Chodziło o rozbiór Polski w imię bezpieczeństwa europejskiego w przededniu aneksji Bałtyku przez Stalina!

Jednak hitlerowski Niemcy, zdaniem swego lidera, od razu oznajmiły o własnym celu – odzyskaniu straconych w czasie I wojny światowej kolonii, utworzeniu «nowego porządku» w Europie. Stalin również poszerzył swoje imperium, zniewalając Ukrainę Zachodnią i Białoruś Zachodnią.

...Zbliżał się dzień 22 czerwca 1941 roku.

Walerian TYNCHUK

I znowu dzień трауру

22 червня – кривава дата, «подарована» нам націонал-соціалістом Гітлером і червоним диктатором Сталіним. Тепер весь світ знає передісторію 22 червня 1941 року, крім комуністів-симоненківців. Варто нагадувати, що передувало тим трагічним подіям. Наприклад, розчленування Польщі у вересні 1939 року.

Немає, здавалося б, резоно послатися на писанину «совецьких» тогочасних газет. Аж ні! У газеті «Вільна праця» (пізніше її назвуть «Радянська Волинь») у числі 12 від 10 жовтня 1939 року, що зберігається в обласному державному архіві, більше половини сторінки заповнено викладом промови Фюрера в Рейхстазі! Він виступив з півторагодинною промовою після короткого вступного слова Герінга і вшанування пам'яті загиблих німецьких воїнів на польському фронті.

Що ж декларував союзник Сталіна світові? Адольф радів у зв'язку із тим, що в Європі ліквідовано 36-мільйонну державу з її 50 дивізіями, назвав число загиблих «арійців» – 10 572, а також кількість вzięтих у полон польських в'язнів. Принизив при цьому поляків, мовляв, їх держава була нежиттєздатна як така, що створена «на костях, крові німців і росіян». Цією державою управляла аристократична klika, що мала підтримку не більше 15 відсотків громадян, і вдавалася до образ, провокацій щодо німців, які намагалися

вирішувати спірні питання мирним шляхом... Звичайно, що така риторика – брехня!

Стосовно Росії (який там Союз!), то вважає її своїм союзником. Гітлер «не бачить причин, які б були перешкодою для тісного співробітництва між державами», а «різниця режимів не може перешкодити спільній активній боротьбі за мир. Пакт (йдеється про пakt Ріббентропа – Молотова, – авт.) – поворотний пункт у розвитку зовнішньої політики, основа тривалого і щасливого співробітництва Німеччини і Росії у справі ліквідації вогнищ війни і гарантування безпеки народів». Яка брехня для світу, у яку ні один, ні другий тиран, звичайно, не вірили, готуючи нові авантюри!

Фюрер заливався соло в'єм, горючак, що плани експансії стосовно України видає, і «зусліями Німеччини та Росії (!) встановлюється спокій і мир», а їх інтереси «тут повністю збігаються». Що ж до інших держав – то це і критика Лиги Націй та Версальського договору, і попередження держав Європи про те, що «немає сен-

су вести війну за відновлення Польщі, яка ніколи не оживе», мовляв, «це гарантують дві найбільші в світі держави!» Гарантують, так би мовити, тримаючи один одному дулі кожен у своїй кишені.

Як апофеоз цієї фашистсько-сталінської риторики прозвучало з вуст Гітлера: «Європейській державі повинні бути вдячні Росії та Німеччині за те, що вони готові перетворити це вогнище неспокою в зону мирного розвитку». Йшлося про поділену між агресором Польщу в ім'я європейської безпеки напередодні загарбання Сталіним Прибалтики!

Правда, гітлерівська Німеччина, словами свого лідера, тут же заявила про свою мету – повернення втрачених під час Першої світової війни колоній, встановлення «нового порядку» в Європі. Сталін свою імперію теж розширив, принісши поневолення Західній Україні й Західній Білорусії.

...22 червня 1941 року було вже не за горами.

Walerian TYNCHUK

Wacław Lipiński – syn Polski i Ukrainy

В'ячеслав Липинський – син Польщі та України

14 czerwca minęło 80 lat odakąd przestało bić serce znanego historyka, socjologa, polityka, dyplomaty i publicysty Wacława Lipińskiego.

Dzieciństwo przyszłego działacza społecznego upłynęło we wsi Zaturce na Wołyniu w rodzinny domu, w którym Wacław urodził się 18 kwietnia 1882 roku. Ród Lipińskich należał do polskiej szlachty z Mazowsza, noszącej herb Brodzicz.

Wacław Lipiński zdobywał wykształcenie w szkołach w Łucku, Żytomierzu i Kijowie. Jako aktywny uczestnik życia społeczno-politycznego był członkiem ukraińskiej studenckiej organizacji „Gromada” i polskiej organizacji studenckiej „Kolo”. Występował za zjednoczeniem kół młodzieży prawosławnej i rzymskokatolickiej. Odbijając służbę wojskową nabawił się gruźlicy, na którą chorował do końca życia.

W kolejnych latach Lipiński studiował agronomię a także historię na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Historia i socjologia interesowały go także później, podczas studiów na uniwersytecie w Genewie.

Na szczególną uwagę zasługują prace naukowe Wacława Lipińskiego. W jednej z pierwszych publikacji pod tytułem „Szlachta na Ukrainie. Udział jej w życiu narodu na tle jego dziejów” – wydanej w Krakowie, w 1909 roku – pisze on o drodze, jaką musi wybrać polska szlachta na Ukrainie. Zdaniem młodego badacza powinna ona odejść od postawy kolonizatorskiej i wspierać naród w sprawie wyrażenia woli i własnej państwowości.

Od początku ukraińskiej rewolucji w 1917 roku Lipiński staje się jednym ze zwolenników ukraińskiej niepodległości państwowej, będąc oponentem federalistów (przeważnie orientacji socjalistycznej), takich jak Mychałło Gruszewski, Symon Pet-

В'ячеслав Липинський

14 czerwca wypowinolo 80 років, відколи перестало битися серце відомого історика, соціолога, політика, дипломата, публіциста В'ячеслава Казимировича Липинського.

Дитинство майбутнього громадського діяча пройшло у родинному маєтку, де й народився В'ячеслав 18 квітня 1882 року, у селі Затурці, що на Волині. Рід Липинських належав до польської шляхти, зокрема до гербу Бродзич, що походив із Мазовії.

В'ячеслав Липинський здобував освіту у Луцькій, Житомирській та Київській гімназіях, долучився до активної участі у громадсько-політичному житті. Одночасно був членом української студентської організації «Громада» та польської студентської організації «Коло». Ще будучи гімназистом, Липинський займав активну громадську позицію. Виступав за те, щоб об'єднати православну і римо-католицьку молодь в один гурток. Із 1902 року відбував військову службу, відтоді і до кінця свого життя хворів на туберкульоз.

Згодом продовжує навчання у Ягеллонському університеті, де вивчає агрономію, історію. Історія та соціологія стали подальшим його зацікавленням під час навчання у Женевському університеті.

На особливу увагу заслуговують наукові праці В'ячеслава Липинського. В одній із перших робіт «Шляхта в Україні: її участь в житті українського народу на тлі його історії», що побачила світ у 1909 році у Кракові йдеться про те, який шлях мусять обрати польська шляхта в Україні. На думку молодого дослідника, вона повинна відійти від позицій колонізаторства і підтримувати народ у його прагненні до волевиявлення та власної державотворчості.

Із початком національно-визвольних змагань у 1917 році Липинський стає одним із прибічників державної незалежності, котрі були оponentами федералістів (переважно соціалістичної орієнтації), таких як Михайло Грушевський, Симон Петлюра, Володимир Винниченко. Він навіть очолює групу «Вільна Україна», яка виступала за незалежність України від більшовиків.

луря czy Wołodmyr Wynnyczenko. Stała się nawet na czele grupy „Wolna Ukraina”, która walczyła o niezależność Ukrainy od bolszewików.

Po I wojnie światowej przeprowadza się do Połtawy, gdzie zajmuje się działalnością polityczną, organizując ruch bogatych właścicieli ziemskich w celu wsparcia narodowej niezależności, występujący przeciw socjalistycznej i ugodowej w stosunku do bolszewickiej Rosji polityce Centralnej Rady. Jako obrońca suwerenności Ukrainy i zwolennik zachowania prywatnej własności ziemi staje się jednym z twórców Ukraińskiej Partii Demokratyczno-Włościańskiej, założonej latem 1917 roku. Na zjeździe w Lubniach próbował utworzyć ukraińską jednostkę kawaleryjską, ale idea ta nie znalazła poparcia ze strony Centralnej Rady.

Po objęciu władzy przez Pawła Skoropadskiego w 1918 roku Wacław Lipiński został ambasadorem Ukrainy w Austro-Węgrzech. Tam wykazał się świetną dyplomacją i zdobył sławę mądrego męża stanu. Po porażce ukraińskiej niezależności podał się do dymisji i zajmował się tylko nauką. Był jednym z twórców Ukraińskiego Uniwersytetu w Pradze.

Lipiński wydał prace historyzoficzne o przeszłości i współczesnej sytuacji na Ukrainie i w Polsce. Niezwykle ważne do dziś pozostają jego artykuły o nacjonalizmie, państwowości i niezależności.

Ciekawy jest list Lipińskiego do Szemeta, w którym pisze: „Nacjonalizm bywa dwojaki: państwotwórczy i państworojny, czyli taki, który sprzyja państwowemu życiu narodu i taki, który to życie pustoszy. Przykładem pierwszego może być nacjonalizm angielski; drugiego – nacjonalizm polski, ukraiński. Pierwszy jest nacjonalizmem terytorialnym, drugi – nacjonalizmem eksterytorialnym i wyznaniowym. Pierwszy nazywa się patriotyzmem, drugi – szowinizmem”.

Pomimo krótkiego życia Lipiński zdążył zdziałać niezwykle dużo. Był budowniczym niezależności narodowej tak Polaków, jak i Ukraińców. Przez co do dziś pozostaje synem obu narodów.

Po ciężkiej chorobie zmarł 4 czerwca 1931 roku w Austrii. Został pochowany w rodzinnych Zaturcach na Wołyniu. Za czasów radzieckich wszystkie groby na polskim cmentarzu w tej miejscowości zostały zniszczone. Już w niezależnej Ukrainie cmentarz został uporządkowany a na jego miejscu postawiono pomnik. Dworek Lipińskich – na początku XX wieku stanowiący wraz z przyległym parkiem wizytówkę szlacheckiego rodu – jest obecnie remontowany.

Wiktor JARUCZYK

Pісля Першої світової війни переїздить до Полтави, де поринає у політичну діяльність, організовує рух заможних землевласників на підтримку національної незалежності, вступає проти соціалістичного й угодницького, по відношенню до більшовицької Росії, курсу Центральної Ради. Як захисник суверенітету України, прихильник збереження приватної власності на землю, він стає одним із організаторів української демократично-хліборобської партії, що була заснована влітку 1917р. На з'їзді в Лубнах робить спробу сформулювати українську кавалерійську частину, але це не знайшло підтримки у секретаріаті Центральної Ради.

Pісля приходу до влади уряду Павла Скоропадського у 1918 році, Вячеслав Липинський став послом України в Австро-Угорщині. Там проявив себе блискучим дипломатом, зажив слави мудрого державного діяча. Після поразки української незалежності пішов у відставку і працював виключно на науковому фронті. Був одним із засновників Українського університету в Празі. Видав історіософські праці про минулину та сучасний стан України, Польщі. Надзвичайно важливими досі є його статті про націоналізм, державність, незалежність. Цікавим є лист Липинського до Шемета, де він пише: «Националізм буває дво-

який: державотворчий і державоруйнуучий – такий, що сприяє державному життю нації і такий, що це життя роз'їдає. Прикладом першого може бути націоналізм англійський; другого – націоналізм польський, український. Перший є націоналізм територіальний, другий – націоналізм екстериторіальний і віросповідний. Перший називається патріотизмом, другий – шовінізмом».

Попри короткий земний шлях Липинський встиг надзвичайно багато, був він будівельником національної незалежності як поляків, так і українців. Тож і досі по праву залишається сином обох народів.

Pісля важкої хвороби помирає 4 червня 1931 року в Австрії. Був похований у рідних Затурцях на Волині. За радянської влади усі могили із польського цвинтаря, як і останнього місця спочинку Липинського, були зруйновані. Вже у роки незалежності України кладовище було розчищено і на його місці встановлено пам'ятник. Нині поволі ремонтуються сімейний маєток Липинських, який серйозно був зруйнований безгосподарським ставленням до пам'яток комуністів. Парк Липинських вважався візитовою картою дворянської сім'ї кінця XIX – поч. XX століття.

Wiktor JARUCZYK

Лікарську допомогу особливо цінуємо лише коли хтось із нас або наших рідних потрапляє у біду. Тоді від лікарів та Божої ласки залежить здоров'я і життя найважливіших для кожного з нас людей. З нагоди професійного свята бажаємо членам Кола лікарів при Товаристві польської культури на Волині ім. Еви Фелінської та усім медичним працівникам ніколи не хворіти, бути щасливими і щоб Ваша титанічна і вкрай необхідна робота завжди була достойно винагороджувана!

Широ – редакція «Волинського Монітора» і члени Товариства польської культури на Волині ім. Еви Фелінської

DROGI PANIE LEONIDZIE!

W DNIU JUBILEUSZU 50-LECIA
MOC NAJSERDECZNIEJSZYCH ŻYCZEŃ,
DUŻO SZCZĘŚCIA, ZDROWIA
I SPEŁNIENIA WŚYTYKICH MARZEŃ

ŻYCZY ZARZĄD SKP IM. EWY FELIŃSKIEJ NA WOŁYNIU
I REDAKCJA MONITORA WOŁYŃSKIEGO

арт-шоу
Ніч у Луцькому замку

26-27 червня 2011

- 21.00- гостини у князя Любарта
Презентація страв за давніми рецептами, ярмарок майстрів
- 21.30- містерія «Вогонь Луцького замку»
- 22.00- придворний балет «CRACOVIA DANZA» (Польща)
На королівському балу
- 22.30- театр на ходулях «ШОУ ВЕЛЕТНІВ» (м.Євпаторія)
Венеціанський бал
- 22.50- ПІСКОВА АНІМАЦІЯ Дарії Пушанкіної (м.Харків)
*Музичний гурт «ПОДИСОЦНЯ» (м.Луцьк)
Перформанс «Сон літньої ночі»*
- 23.20- ансамбль старовинної музики «KINGS & BEGGARS» (м.Львів)
ансамбль середньовічного танцю «ПАНТЕРА» (м.Львів)
- 00.00- театр вогню «ТАНЕЦЬ СВІТЛЯЧКІВ» (м.Полтава)
Світло і тіні
- 00.15- театр вогню «ВОЛЬФРАМ» (м.Євпаторія)
Лицарі ночі
- 00.30- гурт середньовічної музики «STARY OLSA» (Білорусь)
- 01.10- театр на ходулях «ШОУ ВЕЛЕТНІВ» (м.Євпаторія)
Слов'янська ніч
- 01.20- фолк-рок гурт «ROCK-N» (м.Мукачеве)
Вінко червене
- 02.00- фолк-рок-етно гурт «ZDOB SI ZDUB» (Молдова)
- 03.30- Світанок у Луцькому замку

ВПРОДОВЖ НОЧІ

- Театралізовані екскурсії
*«Лабіринтами століть» (у підземеллі)
«Легенди замку Любарта» (єтіна вежа)*
- Кіно просто неба
- «Живі» скульптури
- Лицарські бої та середньовічні розваги
- Презентація напоїв та страв за давніми рецептами

Виконавці проекту:
Управління культури
Луцької міської ради
Мистецька агенція «АРТ-РЕАЛ»

ОРГАНІЗАТОР: Луцька міська рада
СПРИЯННЯ: Волинська обласна державна адміністрація, Волинська обласна рада

Довідки за телефоном: 0 (332) 722-556

Дoфінaнсoвaнo зe зрoдкoв Сeнaтy РР дзiєки пoмoцi Фундaцiї „Poтoс Poлaкoм нa Wсhoдзiє” Дoфінaнсoвaнo нa кoштi Сeнaтy РР при дoпoмoзі Фундaцiї «Дoпoмoгa Пoл'якaм нa Схoді»